

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de las Tres-Creus, n.º 9
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »

Anuncis á preus convencionals.

CARTAS LITERARIAS

A MON AMICH A

IV

Desde aquestas soletats ahont mes que la calor y la ciutadana mania d' estiuhejar, m' hi ha portat l' afany de contemplar la naturalesa, la vera naturalesa, la fada de selvatje bellesa que baga lliure per las aspresas de nostras montanyas, no l' artificial y apahisatjada dels voltants de ciutat ó la falsa de certs escrits naturalistas que semblan inspirats en *frescos* de menjador; desde aquí, dich, t' endressó aquesta carta, ab ma peresosa borronejada.

Massa be sabs (y á fé que ho demostras ab tas cartas tardanas) que al estiu y fugint de població, lo cervell s' ensopeix y no hi valen los mes forts reactius pera retornarli una potencia que sembla perduda. La quietut, lo repós constant, convidan á un deliqui inefable á un tranquil benestar, meytat contemplació y meytat... *nyonya* (passi la paraula), ó á *pensamientos sublimes* que digué 'l gran Lluís de León. En cambi, la vida de ciutat, atrafegada y neguitosa, comunica moviment, activitat y 'l cos may para de agitar-se, com dominat per convulsions nerviosas.

Aixís com no arribo á compendre á alguns grans pensadors qu' en mitx dels sublims espectacles de la naturalesa troban prou reculliment per abismarse en profundas especulacions científicas, veig clarament deduhidas las meditacions místicas del hermitá, de la vida contemplativa. Mes no tothom es bo pera practicala; *panci vero electi*, y hem arribat á un temps en que s' ha falsejat del tot; tant malament s' ha interpretat la virtualitat mística dels fenómenos naturals, que dotzenas de llibres de meditació y no pocas poesías místicas semblan inspirats en descoloridas fotografías. Per aixó quan sento la dolorosa veu de algun *místich* ploroner *misticader* de la naturalesa, quals altíssims secrets profana, me venen ganas d' encararmhi y dir: deixis de misticisme, que prou be está en las poesías d' en Verdaguer y algun de sos deixebles!

Si senten la naturalesa, que la descriguin tal com es traslladantla artísticament al paper pera que 'l llegidor la vegi allí, de relleu y la reconegui y la senti ab goig transparentada en la obra literaria. La naturalesa tal com es, y no fantasiantla ab inauguració febrosa, es lo camp vastíssim d' observació per ahont poden caminar ja ab lo gayato del excursionista, ja portant la escopeta del cassador, ja moguts per lo sencill amor á la naturalesa.

D' un escriptor vuy parlarte, que podrían pendre per exemple aquestos pseudo-místichs y fins certs naturalistas d' academia: en Carles Bosch de la Trinxería.

Si buscas en un escrit la espontaneïtat, la senzillesa, la ingenuïtat, totas aquellas condicions que 's reflexan sempre en un escriptor de rassa, porque no son adquiridas per l' estudi, sino un inestirable dó de la naturalesa, passarás bellas estonas de delectació artística llegint dos coleccions de viatjes, llegendas, estudis, recorts y excursions del esmentat Bosch de la Trinxería, anomenats *Recorts d' un excursionista y Plá y Montanya*.

De la primera ¿qué podría dirte que no sápigas per haverla llegit y manifestat l' agrado ab que 'l llegires? Per aixó es que la sola no-

ticia de la aparició d' una segona colecció d' escrits deguts á la mateixa ploma, se que 't impressionará lo mateix que si llegises la crítica mes encomiástica de dita obra. Y rahó que 't sobra á ella es aplicable l' aforisme castellá *de tal palo tal astilla*.

Totas las qualitats que resalten en los *Recorts*, també brillan en lo *Plá y Montanya*, sobre pujadas de manera que al descuyt, purament de forma que á voltas perjudicaba al primer ha sucsehit, á mon entendre, certa pulcritut, y un cop lograda aquesta podrém contar á en Bosch de la Trinxería com escriptor de primera fila de nostre renaiement literari. Lo sentiment, l' esperit, l' ánima vessan per totas las paraulas; la forma es encara feble pera contenir aquesta plenitut; no dubto que l' equilibri arribará á establirse. Tal volta emprenent algun treball de mes empena y dedicanthi tot lo cuydado refinat que molt sovint deplorém no trobar en sas *lilainas* (aixís anomena ab tó mitx despreciatiu á sos escrits) es com se arribaría á aquella perfecció. Un crítich, amich meu, indicá la novela... ben pensat; mes tant com al novelista, veig á n' en Bosch de la Trinxería al observador de las costums de nostra montanya y ¡plauría tant un que 's dediqués á estudiarlas y descriurelas ab la habilitat y l' art amagada d' un Vilanova!...

Ja he llegit alguns felissos ensaigs en aquest sentit: *Perals y Un idili en la Vall de Prats*. Per aquest camí voldria veure sempre á son autor.

Las excursions li donan materia pera escriurer quadros bellíssims que 'ns fan entrar en un desitj intens de coneixer y visitar aquellas montanyas regaladas dels Pirineus.

No tinch necessitat de recomenarte aquest llibre. Llegeixlo, amich, ab tota l' ánima, deixat transportar per l' art mágica de la naturalitat y de la vritat que conté á desdir y després... si, després riu ab totas tas forsas de la serietat enmatllevada de certs *describidors* trascendentalistas y de 'ls místichs sentimentalismes d' algunas *matæres dolorosæ* que semblan las llogadas ploraneras dels antichs enterros.

Teu sempre.

ERNEST MOLINÉ Y BRASÉS.

COMISSIÓ EXECUTORA

de la medalla commemorativa

DEL PREMI CONCEDIT Á EN FREDERICH SOLER

PER LA ACADEMIA ESPANYOLA

Per iniciativa del *Centre Català*, y varis amants de la Literatura Catalana, perteneixent molts d'ells á Societats científicas, econòmicas y recreativas, y admiradors en conseqüencia del primer de nostres poetes dramàtics, en Frederich Soler, han cregut que seria faltar á sos debers de bons patricis, si no feyan que commemorés Catalunya de la manera mes ostensible y solemne, lo regoneixement oficial concedit á la nostra llengua per la Academia Espanyola, y 'l justíssim y gloriós triomf obtingut per aquell privilegiat ingeni, de propis y admiració d' estranys.

Al efecte 's reuniren, regná en la sessió 'l major entussiasme, tots los acorts fóren presos per unanimitat, se procedí al nomenament d' una Comissió executora, composta dels individus que firman las presents lletras, y definitivament y tots á una, convingueren en lo modo de portar á la práctica lo patriòtic pensament que 'ls havia congregat.

Tal fou lo de encunyar una Medalla commemorativa, que perpetuï á través de las centúrias, la victoria alcansada per la llengua catalana. Aquest se cregué 'l medi mes gráfic, durader y expressiu, que, en concepte y á judici dels reunits, es lo mes propi y adequat al expressat objecte, y á aquesta Comissió executora es á qui toca dur á terme la idea iniciada, donantli forma y realisantla de la manera que á continuació 's dirá.

De la medalla, que en un de sos costats portará la llegenda commemorativa, y en l' altre l' escut de Catalunya, se n' encunyarán sols tres exemplars en metall preciós, destinats expressament, l' un á donya Maria Cristina d' Hapsbourg, donadora del premi; l' altre al Poeta premiat, y l' altre á l' Academia Espanyola.

L' exemplar destinat al Poeta, li será entregat solament y de la manera mes sumptuosa, que sia possible en sessió pública, en la qual, á mes del discurs presidencial y memoria acostumada, 's donará lectura á fragments escullits dels mes celebrats dramas del Poeta premiat, essent aixó 'l fonament sobre 'l qual s' apoyará 'l programa de l' acte, que 's procurarà revesteixi tant d' esplendor y grandesa com reclama la seva trascendental importancia.

Pere realitzar lo pensament que acaba de manifestarse, s' obra una subscripció popular en la qual s' invita á pendrerhi part á tots los Catalans y amichs de la nostra pàtria, ab la quantitat petita ó grossa, que á cadasc'hu convinga, segons los seus medis ó possibilitats.

Al subscriurers se donará á cada subscriptor un rebut, que canviarà en son día, per la esquila de convit al acte de la entrega de la Medalla.

D' aquesta, además dels tres exemplars encunyats en metall preciós, de que-

havem parlat, se n' encunyarà en coure y en metall blanch. Los primers servirán exclusivament pera ser entregat als principals Muséus, y pera 'ls senyors subscriptors que hagin donat mes de deu pessetas; los segons serán pera 'ls que 'n donguin mes de cinch.

Lo día y lloch en que 's farà l' acte de la entrega de la medalla, s' anunciarà oportunament.

Queda desd' avuy oberta la subscripció en la Secretaria d' aquesta Comissió, establerta en lo *Centre Català*, y en los punts que s' anirán designant.

Segurs estém de que Catalunya contestarà á nostra crida, ja que aixís, al pagar són deute d' agraïment á un de sos fills mes preclars, al fundador y mantenedor constant de son Teatre, á n' en Frederich Soler, solemnizará al mateix temps la senyalada victòria d' haver revindicat pera la nostre llengua, lo lloch que, oficialment y ab tot dret li pertoca, entre las seues germanas de la Nació Espanyola.

Barcelona 30 de Juliol de 1888.—*Agustí Urgellés de Tovar*, President.—*Rosendo Arús y Arderiu*.—*Lleó Fontova*.—*E. Canibell*.—*Ignocent Lopez Bernagossi*.—*Carles Pigrau*.—*Anton Ferrer y Codina*, Secretari.

SECCIÓ POLITICA

En la terra clàssica de la divisió de parers, de las diferencias d' opinió y de la diversitat de principis (prenguis aquesta paraula en tots los seus sentits); aquí ahont s' inventan per lo que 's refereix á la marxa política tres ó quatre teories de govern per dia; ahont cada ex-ministre te estudiada una reforma pera pescar una cartera y cada ministre un plan pera escalar una jefatura; en la patria dels generals que posan en perill un ministeri y dels sarjentos que aspiran á ser generals; aquí ahont dintre una sola agrupació may hi ha pogut haber la unitat de miras; en Espanya ahont cada vehí forma colla á part perque lo que sobra son ideals y lo que falta son partidaris, aquí ahont tenim conservadors y lliberals, dinástichs y fusionistas, esquerráns, lliure-cambistas y proteccionistas tot aixó d' una banda; zorrillistas, possibilistas, federals, pactistas, etc., etc. d' un altre; tradicionalistas, absolutistas, carlistas, jaumistas, integros y mestizos, del *Correo Catalán* y del *Siglo Futuro* d' un altre, y per últim las innumerables escolas novas y modernas qual classificació es ignorada; entre mitj d' aquest be de Deu de gent interessada per lo be d' Espanya s' está alletant un nou partit.

Per fortuna de la Real Constitució no perteneix ó no ha de perteneixer aquest nou partit als tres últims grupos que abans hem anomenat, sinó que tracta d' esser un nou satèlit del trono en competència dels molts que 'l voltan baix la batuta de 'n Cánovas y de 'n Sagasta, venint á complicar mes lo cel astronómich de la política espanyola en lo que abiat sols Flammarión podrà estudiarhi, ja que de tanta divisió no 'n pot quedar mes que l' esperit y sapigut es que per aquell astres y esperits son la seva especialitat.

Bona sort per ell si s' hi dedica, trobará dos exemplars nous pera observar.

Astres ó satélits que xuclan, com la lluna.

Y esperits que no hi veuen... de rabia, com los mals esperits.

..

Lo mes graciós d' aquest partit en embrió es lo titol y es graciós per lo gráfich; l' anomenan *El tercer partido*.

Lo tercer en discordia mirat per fora; lo tercer componedor ó tercer dins la conxorxa, mirat per dintre.

Un partit ab dret reconegut per assentarse á la taula del presupost no pot ser altre cosa.

Com á espectacle espanyol, bo fora que prenguéu peu perque, ja es hora de fugir de la monotonía ab que 's reparteixen la direcció d' escena lo Sr. Cánovas y 'l Sr. Sagasta. ¿Es que 'n Romero Robledo ha de fer de partiquin tota la vida?

..

Sembla que al parlarse de la formació d' aquest *tercer partit* ressonan los noms del general Martínez Campos, Romero Robledo, Gamazo, Lopez Dominguez, marqués de la Habana, duch de Tetuan, Romero Giron, Salamanca, Maura y altres que no recordém.

Es una verdadera xamfayna y be podrém dir si s' arriban á lligar aquestos caps que hem arribat al peu mateix de la felicitat.

D' aquí á lligar als gossos ab llangonissas ja no hi ha mes que un pás.

..

Lo revister de *El Imparcial* al ocupar-se d' aquest assumpto, com buscant la causa que l' ha motivat, diu que 'l Sr. Sagasta tot l' any s' ha vist precissat á tirar y afliixar, mentres que altres ministres practicaban aquella máxima del bon viure que diu: *Paso de buey, tripa de lobo y hacerse el bobo*.

Lo que no pot ser mes cert si procurém no fer escepcions, perque lo del *pas de bou y tripa de llop* sembla d' encárrech per lo president del Consell de ministres, que no tots se fan lo *bobo* sino que la majoria actuan sempre de llop.

Y de llop famolench per mes senyas.

Ab motiu de la elecció pera diputat del Sr. Ducazcal, en Romero Robledo com á home versat en aixó de las tramoyas va fer cap á Madrid. Segons va dir ell portava moltes ganas de lluyta y un gran discurs preparat; fins dedicava un párrafo al crim del carrer de Fuencarral!

Gran espectació.

Guanyadas las elecciones, l' insigne orador desisteix de son propòsit perque: *Lo triumph d' avuy es lo discurs mes eloqüent que pöt ferse en pro de nostres ideals... Aixó proba la vitalitat de nostras ideas, las simpatias de la opinió envers á nosaltres y LA IMPORTANCIA QUE TENIM.*

Lo discurs podrà haverseli quedat al pap, pero la modestia y la vergonya... poch haurá de demanar ausili á l' aygua de Loeches.

Ho sentim per *La Correspondencia* que s' havia promés del fracassat discurs tanta ressonancia com lo del Sr. Silvela.

Ab tot, cal no desconsolar-se perquè ¿no està ab nosaltres que al obrir-se las discussions no faltarán motius pera que á sa manera pugui lo Sr. Romero Robledo interpelar ab acompanyament dels escandols de costum?

Lo Sr. Silvela ha cridat y ha fet soroll. Desde Málaga s' ha després ab un discurs de crítica sobre la immoralitat, qual quadro ha omplert de tintas de molt color.

Ab lo que no estém conformes, es ab los personatjes del quadro. Volguent perfilar als que ell creu que tenen la culpa dels desgavells en lo mateix presentats, hi pinta las figuras del govern lliberal y aixó no es cert ó per dirho millor no es exacte.

Que hi posi las del conservador y allavoras estará mes complert.

Ó sino que las tregui y deixi las consideracions pel espectador.

No hi cabrá cap dupte; un profà dirá, aixó es un pays de cafres.

Qualsevol que ho conegui, dirá, aixó es Espanya.

Nosaltres que ho mirém de prop, dirém, aixó es Madrid.

Y encare que sembli impossible, tots tres tindrem rahó.

Fa pochos dias se deya que 'l govern italiá habia reclamat del govern espanyol, ab motiu d' una pastoral del bisbe de Madrid-Alcalá, en la que censura los artículos del Códich que condempnan las defensas que 'l clero fassi dels drets de la Santa Sede.

¿Entrarém altre vegada en aquell periodo de compromisos per inmiscuirse en assumptos privats á ells, los Srs. Bisbes ab sas pastorals?

Cuydado que 's mania la de parlar de lo que no s' enten entre 'ls Srs. que del ram de l' Iglesia deurían cuydar, y escriuhen avuy del *liberalismo es pecado*, demá del *hipnotisme*, y demá passat del Códich penall

Millor fore que procuressin passar en pau als Llauders, Nocedals, Carlos y Jaumes, á qui si alguna cosa falta es contemplar ab mes bon seny dirigitls los assumptos qual unitat disputan y qual prioritat discuteixen quan los anteposan ó pòposan á la persona de son R. com anomenan ells á son rey.

Aquí es la feyna.

LO CRIM DEL CARRER DE FUENCARRAL

Heus aquí l' epigrafe d' una historia repugnat y trista que serveix fa prop d' un mes y mitg pera omplir la meytat ó més de las edicions dels periódichs de Madrid, qu' ha inspirat escrits humorístichs als reputats articulistas del género y qu' ha sigut lo tema obligat de las conversacions de tots quants viuhen en la coronada vila.

No hi ha dupte que 'l crim revesteix excepcional importancia, no

tant per l' índole mateixa del fet y 'ls detalls de sa execució immediata, com per constituir una prova la mes afrentosa del desgovern que 'ns governa, al venirnos á demostrar la connivencia ó relació entre personas en apariencia heterogéneas, si val la frase, y algunas d' ellas sustretas á tota sospita per son orígen, educació, professió, càrrech y categoría en la societat.

Peró després de tot lo succehit y de lo que succeheix encare, al examinar ab esperit seré quant diu relació ab lo delicte que 'ns ocupa no es d' estranyar que 'ns ocorri preguntarnos. ¿A tenir lloch lo crim essent lo parlament obert s' haurían aclarat los fets com are? ¿La premsa que no ha parat un sol moment pera inquirir un dato mes que pogués ser útil al descobriment dels delinquens hauría tingut igual constancia é interés obertas las Corts? ¿L' opinió pública hauría permanescut durant tant temps impresionada y sempre ab creixent anhel fins arribar al fons de la qüestió y remor 'l lloch que l' amagava? ¿A pesar de tots los esforços fets s' arribará á coneixer la veritat tot y que sembla resultar en desprestigi de certas personalitats, organismes administratius y fins del govern que mana?

Si 'l crim s' executa essent lo parlament obert, á arrel del fet teniam: D' una banda y en primer terme á en Romero Robledo fent ús de lo que lleys y reglaments li permetan, preguntant, interpelant y rectificant pels colsos, amparat sempre en la inviolabilitat del carrech. D' altra á tots los ilustres gefes, grans y xichs de las minorías, tronant també pero may ab l' atrabiliaria suspicacia del *Husar*, que es lo *non plus ultra* per aquestas cosas, contra 'l govern, s' administració, l' incuria en que té 'ls organismes del Estat y fins *contra las prevaricaciones de los altos empleados*. Y d' altra una majoría compacta que 'n aquets casos ho es, pera ajudar al govern á sortir de son cuidado. Y aixi las cosas, l' assumpto agotat, los fets exagerats, convertida la tragedia en sainete insepit, l' espectador aborrit hi hauria trencat lo son pera oblidar tanta *gansada*. D' aquest modo en primera instancia se concedia 'l *salvo conducto* d' impunitat á criminals á qui la justicia deu aplicar tot lo rigor de la ley ja que l' amenassa y la perturbació en la societat per part d' ells es molt mes temible y de conseqüencias doblement funestas.

La premsa á trovarse reunidas las Corts debía en primer lloch satisfacer las exigencias dels lectors, ocupantse ab preferencia dels

asumptos polítichs y dedicant á ells l' activitat qu' are ha pogut em-plear en ajuda de la justícia. En segon lloch, essent cada periódich reflexo mes ó menos fidel y directe d' una agrupació ó parcialitat política, venia obligat á adoptar lo tó que 'l seu capítost hagués marcat en lo que s' en diu temple de las lleys. Y per ultim com á exigencia dels debats s' imposava inmiscuir l' encono polítich ab lo crim, fer forsa esbalot y reproduhir l' ignominiós espectacle de rentar á vista de tothom la roba bruta de totas las *casas* políticas, per escandol de tots y en detriment de l' acció judicial contra 'ls culpables.

L' opinió pública al cap dels primers vuit dias en que havian de renyir com ells saben los pares de la pàtria, morta la qüestió després de descalabros mútuos y perduda de temps, se fixaria en nous assumtos á que las corrents del debat, com se diu are, la portarian segurament y ja la veuriam preocuparse de la formació d' un tercer partit y de l' actitud de 'l general Martinez Campos, ja de la pastoral del bisbe de Madrid-Alcalá y de las relacions dels governs d' Espanya é Italia, ja dels diferents punts de mira dels germans Silvela y de lo qu' en Canovas deu dir y fer donada l' actitud de dos conservadors tan significants; en una paraula, de tot menos de lo que es important, que es posar de manifest las cancerosas é incurables llagas de la administració pública y la perversió de las costums actual per virtut y gracia dels abusos y concupiscencia que en sí porta lo modo de fer política á l' espanyola.

Pero s' ha remogut cel y terra; las circunstancias han sigut las mes favorables, la premsa ha treballat ab zel y fins ab relatiu desembrás é independecia, l' opinió ha sigut exigent y ferma sens defallir en los moments mes criticchs en que 'l misteri semblava haber de cubrir per sempre un delictes tan horrorós; s' han descobert vicis repugnants, abusos gravíssims, faltas imperdonables, s' ha demostrat que hi ha moltes responsabilitats que fer efectivas, y molta complicació. ¿Se farà 'l sacrifici de lo mes alt en aras de la justícia que reclama lo restabliment de l' ordre y 'l càstich del delinqüent?

Avans de tenir lloch lo judici oral las Corts altra volta estarán ja reunidas, debat n' hi haurá y enredo també. No 's tracta de criminals vulgars alguns dells y contan ab medis. ¿Las influencias podrán fer savia? ¿La pressió ó imposició de tal ó qual personatge pesarà en una

si altre balanza? ¿Hi haurá just castich? ¿Se dará satisfacció á la societat ofesa? Aixó pregunta la opinió pública y sembla estar disposada á exigir sos drets. Pero per temperament l' oblit es en nosaltres com un cástich y bastará la mes petita seregata pera que tot se torni fum d' ensinalls.

Aixís estém y vivim en Espanya.

JOAN GUBERN.

*
* *

(DE BECQUER)

Tornarán al venir la primavera
á esclatar las mes hermosas flors
y altre volta lo nectar de sos calçers
tos llabis provarán;
mes aquellas quals fullas jo guardava
com guarda tot ayment dolsos recorts,
aquellas que al marcirse no 's morian,
eixas no tornarán.

Tornarán ab l' hivern fredas vetlladas
prop de la llar á feros reunir
y 'ls avis altre volta sas rondallas
ab goig repetirán;
mes aquellas quals horas tant ditjoses
alenavam no veurer may finir
guardadoras de nostras prometensas,
eixas no tornarán.

Tornarán d' aymadors juraments falsos
lo teu orgull de dona á alimentar
y altre volta sens dupte tas paraulas
son desitg complaurán;
mes, inútil que fassis; tas petjadas,
com jo, ningú arribará á besar;
aymarte com á Deu com t' aymo encara,
així, no t' aymarán.

JOAN FREIXA Y COS.

Adhessions al Missatge del Catalanisme á la Reyna Regent

Barcelona: Esteve Sayol y Casoliva, enginyer.—Joseph Falguera, metje.—Anton Grilló, propietari.—Francisco Vallcorba, tallista.—Lluís Requesens y Vendrell, fadri fuster.

—Esteve Arman, obrer.—Antón Rodamilans, tallista.—Joseph Serra.—Ramón Vallhonrat, comerciant.—Joseph Sarró Aparici, fadrí fuster.—Joseph Mariné, fadrí fuster.—Enrich Casas, industrial.—Joseph Batlle.—Anselm Corretjer y Pons.—Joan Ferrer y Ramis.—Esteve Rius y Coderch.—Jaume Clavera, tallista.—Celestí Amat.—Vicens Cabados, fadrí fuster.—Joseph Gumá.—Jaume Palau.—Manuel Pou.—Salvador Valls.—Joan Manuel.—Trinitari Bertoliu.—Ramón Fuster.—Baldomero Clariana.—Tomás Parés.—Miquel Gurgui.—Francisco Baell.—Narcís Ruiz.—Agustí Mallofré, propietari.—Joseph Vallhonrat.—Joseph Recasens.—Joseph Vendrell.—Joan Carbó.—Anton Martí.—Pere Casas.—Francisco Mas.—Ramón Nogués.—Joan Serra y Pl.—Cassimiro Cristies.—Joan Aldavert.—*Figueras*: Camilo Paler y Trullol.—Enriqueta Paler y Trullol.—Pere Turró, propietari.—Joseph Cabra y Clapés.—Eusebi Comas y Gesas, procurador.—Joaquím Coma de Girmen.—Anton Corbera.—*Sabadell*: Joseph Got Anguera, escriptor.—Joan Comas y Faura, impresor.—Gayetà Masllovet y Vallvé, sastre.—Joseph Manyosa y Roca, propietari.—Claudi Masllovet y Malagrida, industrial.—Ramón Clausellas y Vallvé, industrial.—Joseph Rius y Parera, industrial.—Pau Colomer, propietari y comerciant.—J. Puig y Casanyas.—E. Hugas y Noguera, tintorer.—Felix M. Sanllehy.—Leyan Casablanques, sastre.—Joan Ribot y Serra.—Rafel Llonch y Roca.

NOVAS

Segons noticias que tenim dintre pochos días se posará á la venda una *Guia de Barcelona y sa Exposició*, escrita en catalá, castellá y francés, per los senyors J. Pujol y J. Dollet.

Fá alguns días se troba entre nosaltres nostre distingit amich D. Sebastiá Salavert y Cuspinera, corresponsal de nostre colega local la *Revista de Sabadell* á Madrid.

Lo saludém y li doném nostra mes coral benvinguda.

Tenim noticias de que dintre pochos días veurá la llum pública en nostra ciutat un nou periódich titolat *El Combate*.

Aquest periódich, baix la direcció de don Joan Vivé y Salvá, que com saben ja nostres llegidors ha estat un ferm defensor de la política del Sr. Sagasta, sortirá, segons veus, en defensa de la de don Francisco Romero Robledo.

Dat cas de que sia un fet la sortida del nou periódich, no podrem menos que lamentarla, per dos conceptes:

Lo primer: porque don Joan Vivé y Salvá, aixis com s' ha desenganyat de la política del Sr. Sagasta, deuria haver'ho fet també de la de Romero Robledo, per evitarse 'l disgust de sufrir un nou desengany: y lo segón; perquè 'n 'l estat actual, devan del desgabell polítich que 's presenta devant los ulls de tots los espanyols, ja desenganyats la major part, no creyém oportuna la tal publicació, qu' es de supossar no tindrà l' eco que sos iniciadors se creuhen.

En las próximas eleccions pera Diputats Provincials se presentarán, segons se diu, com á candidats nostres apreciables compatricis D. Joseph Griera y Dulcet y D. Joseph A. Planas.

Durant los días 19 y 20 dels corrents, celebrarà sa festa major lo vehí poble de Castellar.

Nostre estimat amich D. Joseph A. Duran, germá de nostre company de redacció Don Modest Duran y Folguera ha tingut la desgracia de perdre á son tendre fill Joan, á la edat de dos anys y mitj.

Sentim vivament tan irreparable pérdua, y nos associem al just dolor que deu experimentar sa apreciable familia.

Traduhim de *La Publicidad*:

"Lo perill que prevehiam es ja imminent, y poch menys que inevitable la invasió de nostre mercat per los vins italians. Nostre distingit colaborador senyor Cladellas tractá ahir en *La Publicidad* de la desgavellada resolució donada al assumpto en lo conveni comercial ab Italia; y lo cert es que no valen ja lamentacions y que 'l mal está fet. Nostres vinicultors y viticultors han de preparar-se á influhir pera que 's denuncihi lo tractat, porque en l' estat actual no podrán lluytar ab los italians en los mateixos mercats espanyols.

La exportació á América, que es la base del comers vinícola catalá, haurá de valguer-se de vins italians.

Ab lo recárrech del nou impost, los vins de 19 graus pera la exportació experimentan un recárrech de 8 pessetas per hectólitro, corresponent á la quantitat de alcohol necessari pera remontar la graduació del ví. En cambi s' ofereixen vins del Piamont y de la Lombardia, posats en aquesta plassa, y de 19 graus, á preus molt inferiors. Tant es així que sabém s' han ofert á una important casa exportadora 1,000 bocoy, á un preu que no passa de 19 pessetas la carga de 120 litros.

Tenim noticia de que van á reunir-se pera discutir lo cas, los vinicultors de Barcelona, de Tarragona y de Reus; es necessari que s' uneixin tots pera defensarse d' aquest perill, molt major que 'l de las plagas que infestan la vinya.

Hi ha que entendre que la lluyta es "absolutament impossible" ab los italians, afavorits, primer per lo tractat, y després per los drets sobre alcohols."

Lo número 193, any IX, del periódich quinzenal, artístich, literari y científich, *La Il·lustració Catalana*, corresponent al 31 de Juliol últim, ocupa sa primera plana ab un bonich retrato de Don Agapito Vallmitjana, per P. Ross, aixís com tres planas mes ab distintas obras del celebrat escultor catalá, entre ellas, *L' Angel del Judici*, esculptura existent á la entrada del cementiri vell; *Cristo jacent*, esculpit de marbre; *La Caritat*, terra cuyta y *Don Jaume 'l Conqueridor*, estatua ecuestre modelada ab destí al monument que la ciutat de València aixeca al mes grant dels nostres reys, reproducció directa del original per J. Thomás y companyia.

Ben bé pot dir-se que 'l número es de y pera 'N Vallmitjana, de qui s' ocupa Don Narcís Oller y pera qui dedica una poesia Don Francesch Matheu, director de la citada publicació.

Se 'ns diu que la suscripció pera commemorar ab una medalla artística 'l premi concedit per la Academia Espanyola al poeta don Frederich Soler, queda oberta á casa del President de la Comissió Executiva don Agustí Urgellés de Tovar y á la Redacció de *La Gaceta Universal*, Hostal del Sol, núm. 11, primer; llibreria de don F. Lopez Bernagosi,

Rambla del Centre; Llibreria de don Eudalt Puig, Plassa Nova; Relletjeria de don Manuel Ximeno, Unió, 2 y Redaccions de tots los periódichs.

Ascendeixen á 16 ó 18 las societats corals inscrites pera pendrer part en lo Concurs que ha de celebrarse 'l próxim Octubre en la Exposició. Pera 'l de bandas de música se 'n ha inscrit una de molt numerosa, francesa, que ha senyalat com pessa de lluhiment la sinfonia de "Tannhäuser".

En lo sumari del crim del carrer de Fuencarral s' han escrit 1,500 fullas de paper, han prestat declaració 45 donas y 165 homes y 'l jutjat ha gastat 3,404 pessetas en cotxes, sopars, refrescos, etc.

Copiém de nostre estimat colega *La Renaixensa* del dia 9, edició del matí.

Ahir al vespre degué ser transportat á Valencia en un vagó 'l modelo de la estatua del Rey don Jaume, fet per lo senyor Vallmitjana.

Com sas dimensions son lo doble del tamany natural, hi hagué necessitat de desmontar la meytat de la part superior del cos de la figura régia y 'l basament de la mateixa, pera que passi sens entorpiment per los túnels.

Lo senyor Vallmitjana y 'l director de la Maquinista Valenciana, senyor Climent, permanesqueren casi tot lo dia en la estació, dirigintse l' embalatje en condicions de seguretat.

Dita estatua 's fonda en los tallers de la Maquinista Valenciana, á qual acte será invitat lo senyor Vallmitjana.

L' enginyer senyor Climent sortí á la nit pera Valencia.

La comissió encarregada telegrafia al senyor Marqués de Campo demanantli que 's fés lo transport en lo trajecte de la línea férrea que dirigeix, ab la major ventatja possible.

Lo banquer valenciá, contestá á la comissió ab lo següent telégrama:

"Desitjós de contribuir á perpetuar la memoria del Rey Jaume, concedeixo transport estatua de Tarragona á Valencia ab rebaixa cinquanta per cent. Los interessos de la Societat del ferro-carril impideixen ampliar aquest benefici."

Lo penúltim número de *La Ilustración Española y Americana*, possa entre los grabats la fotografia de nostre particular amich l' arquitecte don Lluís Domenech y Montaner, entussiasta catalanista, vice-president de la *Lliga de Catalunya*, y director com es sabut de las obras del gran *Hotel Internacional*, *Restaurant del Parch* y altres de la Exposició.

Dita fotografia va acompanyada d' un estudi biogràfic del celebrat biograf don Eusebi Martinez de Velasco.

Ben merescut ho te 'l senyor Domenech.

Lo passat dijous correren veus de que pululaba pels carrers de nostra ciutat, un gos rabiós, per qual motiu daren bolas d' estriguina, contra la costum, per la tarde.

Los balls que 'l passat diumenge tingueren lloch en l' embalat del extrem de la Rambla, se vegeren moltíssim concorreguts.

Pregué al senyor celador de policia urbana, corretgeixi la costum de posarse los

vehins assentats ab cadiras ó sens ellas en las aceras, impedit lo pas al transeunt, sense ferse càrrech del perquè serveix aquell seti.

Com que n' hem rebut diferentas queixas, aixís ho trasladém á la autoritat esperant nos veurém atessos.

A petició de nostre estimat amich don Ramon Bernaldo, la companyia dels ferro-carriil de Madrid á Zaragoza y Alicant, ha disposat que los viatjers portadors del bitllet circular del 5.^{nt} itinerari puguin fer á sa elecció 'l viatge comprés en lo trajecte de Alcazar de Sant Joan á Córdoba, estalviantse així las molestias y perjudicis que ocasionaba lo tenir que anar per la linea de Belmez y Almorchon.

Nostra enhorabona als viatjers y grácias á la companyia, per l' atenció que ha dispensat á la petició feta per lo senyor Bernaldo.

Don Enrich Gaspar está traduhint al castellá, pera estrenarse en lo teatro Espanyol de Madrid, lo drama del eminent poeta don Angel Guimerá, *Lo fill del Rey*.

Sembla que S. M. lo rey de Portugal lo próxim mes de Setembre tornarà á Barcelona, acompanyat de sa esposa la Reyna Pía, al objecte de visitar ab mes deteniment la Exposició Universal.

Desde primers de Jener hasta trentaú de Juliol han sortit del port de Barcelona mes de quatre mil cinchcents emigrants. En lo que ha transcorregut d' aquest mes, han sortit en lo vapor "Sirio" cent cincuenta dos.

¿Cuántas haurán sortit de las provincias vascongadas, asturianas, gallegas y andaluzas?

Dintre poch quedarà oberta al públich la carretera de Sentmanat á Caldas de Montbuy. Se diu que pera allavors quedarà establert un servey de cotxes desde Caldas á Rubí y Papiol.

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 3,468 pessetas procedentas de 324 impositiões essent 3 lo número de nous imponents.

S' han tornat 1,740 pessetas 35 céntims á demanda de 9 interessats.

Sabadell 5 de Agost de 1888.—Lo Director suplent, *Joaquim Casanovas*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

FESTA INAUGURAL DEL CENTRE CATALÁ DE SABADELL

Contenint tots los discursos y poesías que 's llegiren en la vetllada inaugural de dit Centre y los més importants del dinar que tingué lloch lo día 27 de Mars de 1887.

De venda en lo Centre de suscripciões de D. Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, número 4, Sabadell.—Preu 1'50 pessetas.

JOAN DAVIU (a) XIXINO

Especialistas éll y sa muller en operar, tallar y extraurer ULLS DE POLL y en la curació radical de UNYEROS, ha trasladat son domicili al carrer de Sant Domingo, n.º 8, al costat de la casa *Camila*.

TRES TARTANAS NOVAS

PERA VENDRE

Dirigirse al guarnicioner Joseph Cuadros, carrer de Sant Joan.

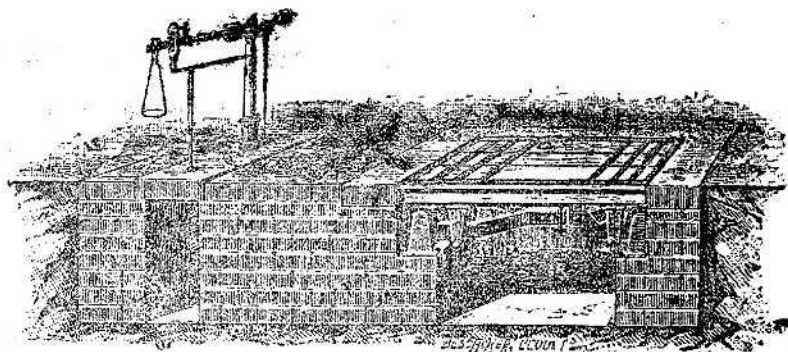
FÁBRICA DE BÁSCULAS

DE

JOSEPH PEDRO Y COMP.ª

Arrabal de adentro, n.º 50. — SABADELL

Se fan tota classe de reparacions



SE COMPRAN BÁSCULAS USADAS

Se construïeixen bàsculas de pesar carros de dos rodas, de 4,000 á 8,000 kilógramos de forsa; y bàsculas portátiles pera ús del comerç de 150 á 1,500 kilógramos de forsa, y totas dimensions.

NUMERADOR AUTOMÁTICH

Se'n ven un ab lo qual se pot numerar desde 'l número 1 al 9,999. Dirigirse á la impremta d' aquest periódich.

AVIS

Per la inserció de anuncis en aquest periódich, dirigir-se á la impremta del mateix, Capmany, 18.



PRIMER ANIVERSARI

DE LA MORT DE

D. JOAN CAPMANY Y CARRERAS

—(E. P. D.)—

La afligida viuda D.^A DOLORS GARCIA Y CINTAS, filla, fill polítich, net, netas, germanas, germana política, nebots, cosins y demés familia del difunt, pregan á sos amichs y coneguts se serveixcan assistir á alguna de las missas que en sufragi de la sua ànima, se celebrarán demá dilluns, en la Parroquial Iglesia de Sant Felix, capella del Santissim Sagrament, de 7 á 10. En las de 8 á 10, hi haurá ofertori.

NO 'S CONVIDA PARTICULARMENT